

KARLI YAYLALARIN SAKLI BAHÇESİ “ARDAHAN’NIN DOĞAL BİTKİLERİ”

Neriman Özhatay
Özgür Eminagaoglu
Sezgin Esen

Prof. Dr. Neriman Özhatay
İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi
Farmasötik Botanik Anabilim Dalı
nozhatay@istanbul.edu.tr

Doç. Dr. Özgür Eminağaoğlu
Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi
Orman Mühendisliği Bölümü
Orman Botanigi Anabilim Dalı
eminagaoglu@hotmail.com

Orm. Müh. Sezgin Esen
Doğal Hayatı Koruma Derneği
Proje Sorumlusu
sezginesen@gmail.com

Ardahan Valiliği İl Çevre ve Orman Müdürlüğü

İSTANBUL, ŞUBAT 2010

Grafik Uygulama
Aysun Yağcıoğlu

Renk Ayrımı, baskı ve cilt
PROMAT
Basım Yayın San. ve Tic. A. Ş.
Sanayi Mah. 1673. Sk. No: 34
34510 Esenyurt – İstanbul
Tel: 0212 622 63 63 (pbx)
www.promat.com.tr

Tüm hakları saklıdır.
Bu yayının herhangi bir bölümü
yazılı izin olmadan çoğaltılamaz, yeniden basılamaz.

Lilium
(F

Ardahan doğal bitkilerinin tanınması için hazırlanan bu kitap 2003 yılından beri ilde yaptığımız çalışmaların ürünüdür. Ardahan'ın doğal bitkilerinin tanınması için gösterdiği duyarlılık için Sayın Vali Mustafa Tekmen ve İl Çevre Orman Müdürü Özcan Öztürk'e teşekkür ederiz. 2003 - 2006 yılları arasında "BTC Petrol Boru Hattı Üzerindeki Önemli Bitki Alanları" ve bu projenin devamı olan "Kahramanmaraş Ardahan Nadir Bitkilerinin Korunması" projeleri BTC şirketi tarafından desteklenmiştir. Bu çalışmalar sırasında İl Çevre ve Orman Müdürlüğünden alınan destek, teşvik ve istek Ardahan'ın olağanüstü güzellikteki florasını biraz olsun tanıtabilmek için resimli bir el kitabının hazırlanması için harekete geçilmesine neden olmuştur. BTC Şirketi Çevre Yatırım Programı ekibine, Ardahan Valiliğine ve İl Çevre ve Orman Müdürlüğü'ne çok teşekkür ediyoruz.

Resimli olarak doğal bitkileri tanıtmak için öncelikle güzel çekilmiş fotoğraflar gerekmektedir. Fotoğraflı rehber niteliğinde olan bu kitaptaki fotoğrafların çoğu kitabın yazarlarından Ö. Eminağaoğlu ve S. Esen'e aittir. İl Çevre ve Orman müdürleri Faruk Köksoy ve Özcan Öztürk, Ardahan bitkileri ve balına olan ilgileri nedeniyle çektikleri fotoğraflarla da kitaba destek olmuştur. İl Çevre ve Orman Müdürü Ö. Öztürk ve şimdi Belediye Başkanı olan F. Köksoy'a teşekkür ederiz. Fotoğrafları ile destek veren bir diğer kişi Fatih Orbay'dır, 2006-2009 yılları arasında Doğal Hayatı Koruma Derneği Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı görevi yapan, belgesel yapımcısı ve fotoğraf sanatçısı, F. Orbay fotoğrafları ile kitabımıza renk katmıştır, ayrıca Doğa Derneği, Fatma Güneş, Ali Kandemir, Ümit Kılıç, Mine Koçyigit, Tolga Ok, Salih Terzioğlu, Yeter Yeşil, Bayram Yıldız ve Murat Zengin'e fotoğraflarını kullanmamıza izin verdikleri için, kitabın hazırlık işleri İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmasötik Botanik Anabilim dalının tüm çalışanlarına yardımları için; kitabın basımı Promat Basımevi tarafından gerçekleştirilmiştir, kitabın tasarımı ve basımı sırasında gösterdikleri ilgi ve destek için İnci Eksen ile grafiker Aysun Yağcıoğlu'na çok teşekkür ederiz.

İÇİNDEKİLER

Ardahan'nın Doğal Bitkileri	10-11
Ardahan'nın Coğrafyası	12-21
Dağlar	14-15
Ovalar-Yaylalar	16-17
Vadiler	18-19
Havzalar	20-21
Ardahan'nın Biyolojik Çeşitliliği	22-25
Ardahan'nın Önemli Bitki Alanları	26-31
Ardahan'nın Çiçekli Bitkilerinin Listesi	32-41
Ardahan'nın Çiçekli Bitkilerinin Fotoğrafları	42-123
Beyaz Çiçekler	42-53
Kırmızı Çiçekler	54-57
Mavi-Mor Çiçekler	58-69
Sarı Çiçekler	70-85
Pembe-Erguvani Çiçekler	86-97
Değişik Renkliler	98-103
Ağaç ve Çalılar	104-123
Tehditler ve Koruma	124-128